

Unge & Alkohol

Befolkningsundersøgelse af
unges alkoholkultur

December 2021





Metode

Besvarelsenerne til denne undersøgelse er indsamlet via Norstats panel, hvor personer i målgruppen har modtaget invitationer til at deltage. Norstats panel er nationalt repræsentativt, hvor de inviterer den relevante målgruppe til at deltage. Dette sker typisk via en rekruttering efter et telefoninterview ved brug af et Nat/Rep sample samt øvrige tiltag. Herved sikres, at panelet er repræsentativt samt derigennem indeholder et bedt udsnit af den danske befolkning.

Når samlingen foretages, tages højde for svarprocenten. Det vil sige, at såfremt en gruppe har en lavere svar procent end andre, vil de modtage flere invitationer for at opnå det ønskede antal svar. Norstat benytter de seneste tal fra Danmarks statistik for at sikre, at tallene for befolkningssammensætningen er helt opdaterede.

Når data er indsamlet, bliver det vejret, hvilket betyder, at svarene bliver tillagt en værdi alt efter antallet af personer i undersøgelsen. Det gælder eksempelvis hvis man skal bruge 49% kvinder og 51% mænd, men fordelingen i undersøgelsen ligger på 47% kvinder og 53% mænd, da bliver kvindernes svar tildelt en øget værdi, hvor det modsætte gør sig gældende for mændene.

I den pågældende undersøgelse ligger vægtene indenfor et spænd på 0,5-2,5, hvilket betyder at data er repræsentativ.

Dette er også gældende i forhold til aldersgruppen, som generelt er udfordrende, da de ikke har samme høje svarprocent som ældre generationer, og det derved ofte er vanskeligt at holde dem tilknyttet et online panel.

Overordnede konklusioner

Ud fra spørgsmålene i denne undersøgelse kan det konkluderes om de unges alkoholkultur, at:

- De unge drikker mest øl eller lignende på under 7% alkohol (51%).
- Næste 9/10 har oplevet at drikke for meget, og når de gør, drikkes hovedsageligt shots eller stærkere alkohol, dvs. over 16,5%.
- mere end tre ud af fire mener *ikke*, at de ville have drukket mindre, hvis de som under 18-årige ikke havde måtte købe alkohol (inklusive alkohol på under 16,5%).
- næsten 2/3 unge drak alligevel stærk alkohol (over 16,5%), selvom de ikke selv måtte købe det.
- Næste 3/4 af de unge oplevede ikke, at de havde svært ved at skaffe stærkere alkohol, da de var under 18 år – selvom de ikke måtte købe det.



- over halvdelen af de unge (55%) tror ikke, at det vil ændre de unges alkoholkultur, hvis man hæver salgsaldersgrænsen til 18 år for alle typer af alkohol.

Det kan videre konkluderes, om Ansvarlig Ungdoms løsningsforslag, at:

- mere en hver femte mener, at alkoholfri alternativer ville kunne have fået dem til at drikke mindre, da de var til fest som under 18-årige.
- 47% af respondenterne mener, at muligheden for at kunne drikke i trygge rammer, ville have betydet, at de ville have drukket mere ansvarligt.
- mere end 6 ud af 10 af respondenterne er enige eller meget enige i det udsagn, at der var nok sociale alternativer til druk og fest på deres ungdomsuddannelse – men fortsat mange steder uden nok tilbud..
- 47% er enige eller meget enige i, at de unges alkoholkultur bedst ændres, hvis forældrene ændrer deres alkoholkultur.

Baggrund

Undersøgelsen er foretaget blandt 600 unge i alderen 18 – 25 år. Da det ikke har været muligt at spørge de unge, der er mellem 16 – 17 år, i denne undersøgelse, er spørgsmålene stillet, så respondenter bedes forholde sig til situationen, da de var under 18 år.

Af disse er 307 (51%) mænd og 293 (49%) kvinder. Den geografisk fordeling ser ud som følger (tabel 1):

Tabel 1: geografisk fordeling

Region	Procent
Hovedstaden	32%
Sjælland	14%
Syddanmark	24%
Midtjylland	20%
Nordjylland	11%

Unge alkoholkultur

Dette afsnit ønsker at afklare, hvordan de unges alkoholkultur er i Danmark.

Det indledende spørgsmål er "Hvad drikker du mest?" (tabel 2). Over halvdelen af de adspurgte drikker mest øl el.lign. For mændene gælder det, at 66% mest drikker øl, hvor det for kvinder er 35% og 32% for drinks.



Tabel 2: Hvad drikker du mest?

Drikkevarer	Samlet (%)	Mænd (%)	Kvinder (%)
Øl eller lignende produkt (under 7% alkohol)	51%	66%	35%
Drinks (Blandet)	22%	12%	32%
Shots	1%	0%	2%
Vin	12%	5%	19%
Stærkere spiritus (over 16,5% alkohol)	5%	6%	3%
Andet	1%	1%	1%
Jeg drikker ikke	9%	9%	8%

Derved kan udledes, at de unge generelt mest indtager alkoholiske drikkevarer med en alkoholprocent på under 7, om end kvinderne i højere grad drikker drinks, hvor en delmængde er stærkere spiritus, end det er tilfældet for mændene.

Det er derfor en overvejelse, om der bør differentieres i indsatsen, når drinks og vin fylder markant mere hos kvinder modsat mænd, der primært drikker øl.

Herefter undersøges de unges oplevelser med at drikke for meget dvs. til de blev dårlige (tabel 3), samt herunder hvad de da havde indtaget (tabel 4).

Tabel 3: Har du nogensinde drukket for meget (så du blev dårlig)?

	Procent
Ja	89%
Nej	11%

Tallene herunder er ens i fordelingen generelt og mellem kønnene.

Tabel 4: Hvad havde du primært drukket?

Drikkevarer	Samlet (%)	Mænd (%)	kvinder (%)
Øl eller lignende produkt (under 7% alkohol)	20%	29%	11%
Drinks (Blandet)	19%	13%	26%
Shots	23%	19%	26%
Vin	6%	6%	5%
Stærkere spiritus (over 16,5% alkohol)	31%	31%	30%
Andet	1%	1%	1%



Heraf fremgår, at næste 1/3 primært har drukket stærkere spiritus, på over 16,5% alkohol, når de har drukket for meget, hvilket gælder for både mændene og kvinderne. Derudover har over 1/4 af kvinderne og næste 1/6 af mændene drukket shots, der som normalt primært består af alkohol på 16,4% for de milde, der kan købes af unge under 18 år, eller de stærkere shots af stærk alkohol på omkring 30% alkohol. Derudover indikerer tallene ovenfor, at det især er kvinderne, der har drukket spiritus, i form af drinks, shots og stærkere alkohol. Det er derfor relevant at inddrage det i læsningen af resultaterne efterfølgende. Især ift syn på især shots og drinks.

Herunder undersøges den estimerede adfærd, såfremt det ikke havde været tilladt for respondenterne at købe alkohol, da de var under 18 år.

Det første af disse spørgsmål lyder: "Ville du have drukket mindre, hvis du som under 18 år ikke måtte købe øl (men kun kunne som over 18 år)?" (tabel 5).

Tabel 5: Ville du have drukket mindre (...)

	Samlet (%)	Mænd (%)	Kvinder (%)
Ja	23%	24%	22%
Nej	77%	76%	78%

Heraf fremgår det, at **mere end tre ud af fire ikke** ville have drukket mindre, hvis de som under 18-årige ikke måtte købe øl. Dette indikerer altså, at langt størstedelen af de unge, ikke vil have drukket mindre, selvom de ikke selv ville havde kunnet købe øl.

Som angivet ovenfor, er det især mændene, hvis indtag primært er øl (66%), Og det er derfor interessant at bemærke, at de i vid udstrækning angiver, at de ikke ville have drukket mindre, da de var under 18 år, hvis de ikke selv have måttet købe øl. Så en indførelse af salgsforbud vil ifølge disse tal ikke have en særlig stor effekt på den gruppe, der primært drikker øl.



Det næste spørgsmål lyder: "Da du var under 18 år, drak du så sjældent stærk alkohol (over 16,5%), fordi du ikke selv kunne købe det?" (tabel 6).

Tabel 6: Drak du sjældent alkohol, fordi du ikke selv måtte købe det

Procent	
Ja	36%
Nej	64%

Dermed fremgår, at næsten 2/3 alligevel drak stærk alkohol (over 16,5%), selvom de ikke selv kunne købe det.

Som opfølgning på dette spørgsmål er spurgt: "Oplevede du, at det var svært at skaffe stærkere alkohol (over 16,5%), da du var under 18 år (fordi aldersgrænsen for salg er over 18 år?)" (tabel 7).

Tabel 7: Var det svært at skaffe alkohol (...)?

Procent	
Ja	26%
Nej	74%

Dermed fremgår det, at lige under 3 ud af 4 af de unge ikke oplevede, at de havde svært ved at skaffe stærkere alkohol, da de var under 18 år – selvom de ikke havde tilladelse til selv at købe det.

Endelig er stillet spørgsmålet "Tror du, at det vil ændre unges alkoholkultur, hvis man hæver aldersgrænsen for salg af alle typer af alkohol til 18 år (så unge under 18 må drikke, men ikke købe alkohol)?" (tabel 8).

Tabel 8: Hævet salgsaldersgrænse

Procent	
Ja	45%
Nej	55%

Heraf fremgår, at over halvdelen af de unge ikke tror på, at det vil ændre de unges alkoholkultur, hvis man hæver salgsaldersgrænsen til 18 år for alle typer af alkohol.

Det er dog interessant at bemærke, at den samme målgruppe både angiver, i form af hele 64% af dem ikke drak mindre stærk alkohol på trods af salgsforbud, Og alligevel mener 45% af dem, at det ville virke med en ny grænse på øl, når de tal indikerer, at det ikke virkede på dem selv.



Løsningsforslag

Dette afsnit ønsker at afdække, hvad de unge respondenter mener om ungdomsalliancen, Ansvarlig Ungdoms, løsningsforslag til en bedre og sundere alkoholkultur blandt danske unge. Løsningsforslagene er udarbejdede efter, at alliancen har afholdt stormøder med en lang række unge, hvor ungdommen selv har udarbejdet deres bud på, hvordan og med hvilke redskaber en bedre alkoholkultur kan skabes.

Det første spørgsmål, der er stillet, er: "Ville (indbydende) alkoholfri alternativer (alkoholfri øl, drinks m.m.) kunne have fået dig til at drikke mindre, da du som under 18 år var til fest?" (tabel 9). Dette spørgsmål er stillet, da de unge til alliancen stormøder lagde stor vægt på det som et løsningsforslag til, hvad man kan gøre for at modgå gruppepres om at skulle drikke og inkludere dem, der ikke har lyst til at drikke alkohol.

Tabel 9: Alkoholfri alternativer

	Procent
Ja	21%
Nej	79%

Dermed kan aflæses, at mere en hver femte mener, at alkoholfri alternativer ville kunne have fået dem til at drikke mindre, da de var til fest som under 18-årige, og det indikerer dermed, at dette er redskab, der kan ændre på unges alkoholkultur, såfremt det tages i brug.

Det næste spørgsmål omhandler trygge rammer for unge at drikke i, hvilket var noget, der blev lagt stor vægt på under stormøderne med de unge. Trygge rammer var ifølge de unge på stormøderne noget af det vigtigste for at sikre en sundere og mere ansvarlig alkoholkultur blandt unge. Derfor er følgende spørgsmål stillet respondenterne:

"Ville muligheden for at kunne drikke i trygge rammer (fx på uddannelsesstederne, hvor der er voksne til stede), betyde, at du havde drukket mere ansvarligt, da du var under 18 år?" (tabel 10).

Tabel 10: trygge rammer

	Procent
Ja	47%
Nej	53%

Dermed mener lige under halvdelen af respondenterne, at muligheden for at kunne drikke i trygge rammer, så som fester på uddannelsesstederne, hvor der



er voksne til stede el.lign., ville have betydet, at de ville have drukket mere ansvarligt.

Dette indikerer derved, at trygge rammer er et vigtigt redskab i at give de unge en ansvarlig alkoholkultur.

Det efterfølgende spørgsmål omhandler alternativer til fest og druk på uddannelsesstederne. Dette er medtaget, da flere af de unge til de afholdte stormøder beskrev, at alternative sociale arrangementer, så som brætspils- eller musikaftener, kunne give et socialt rum, hvor alkohol ikke var i centrum, og der derved ville blive drukket mindre.

Spørgsmålet er formuleret: "Hvor enig eller uenig er du i følgende udsagn? Der var/er nok sociale alternativer til fest og druk på din ungdomsuddannelse (fx cafearrangementer, brætspil, musik m.m.)" (tabel 11).

Tabel 11: Sociale alternativer

	Procent
Meget uenig	8%
Uenig	23%
Hverken Eller	31%
Enig	30%
Meget enig	31%

Af dette fremgår, at mere end 6 ud af 10 af respondenterne er enige eller meget enige i det udsagn, at der var nok sociale alternativer til druk og fest på deres ungdomsuddannelse. Dette indikerer dermed, at sociale arrangementer er et redskab, der bliver benyttet flere steder til at give unge alternativer til at drikke alkohol på uddannelsesstederne. Men det fremgår også, at 1/3 *ikke* har oplevet at have sociale aktiviteter som alternativ til arrangementer med alkohol i centrum på deres ungdomsuddannelse.

Det sidste spørgsmål i denne kategori omhandler forældrenes alkoholkultur. Dette er medtaget, fordi de unge på stormøderne gav udtryk for, at de voksne må ændre deres alkoholkultur, for at de unge kan ændre deres, idet de spejler sig i dem.

Spørgsmål er formuleret: "Hvor enig eller uenig er du i følgende udsagn? Unges alkoholkultur ændres bedst, hvis forældrene ændrer deres egen alkoholkultur?" (tabel 12).



Tabel 12: Forældrenes alkoholkultur

	Procent
Meget uenig	4%
Uenig	16%
Hverken Eller	33%
Enig	34%
Meget enig	13%

Heraf fremgår, at 47% er enige eller meget enige i, at de unges alkoholkultur bedst ændres, hvis forældrene ændrer deres alkoholkultur, hvorimod kun 20% er uenige eller meget uenige. Dermed er der en markant overvægt af dem, der mener, at det alkoholkulturen bedst ændres gennem forældrene også.

Politisk orientering

Endelig er blevet spurgt ind til de unge respondents politiske orientering, ved at spørgsmålet "Forestil dig, at der var Folketingsvalg i dag. Hvilket parti ville du stemme på?" (tabel 13) er blevet stillet dem.

Derudover har det været muligt at udlede, hvordan de forskellige respondenter har besvaret spørgsmål ud fra, hvilket parti de ville stemme på. Dette er derfor også udfoldet herunder i form af holdningen til, hvorvidt en ændret aldersgrænse for salg af alkohol ville have ændret deres alkoholkultur.

Tabel 13: Hvilket parti ville du stemme på?

Parti	Procent	Antal
Socialdemokratiet (S)	11%	66
Radikale Venstre (RV)	9%	54
Konservative (C)	13%	78
Nye Borgerlige (NB)	4%	24
Socialistisk Folkeparti (SF)	8%	48
Liberal Alliance (LA)	8%	48
Moderaterne (mod.)	2%	12
Dansk Folkeparti (DF)	1%	6
Venstre (V)	9%	54
Enhedslisten (Ø)	11%	66
Alternativet (Å)	1%	6
Andet	2%	12
Ved ikke	21%	126



I undersøgelsen af respondenternes besvarelser omkring unges alkoholkultur kan fremhæves, at i spørgsmålet om respondenterne tror, at det vil ændre unges alkoholkultur, hvis man hæver aldersgrænsen for salg af alle typer af alkohol til 18 år (så unge under 18 må drikke, men ikke købe alkohol), svarer omkring halvdelen af dem, der har angivet at de stemmer på Socialdemokratiet (49%) ja, men 51% svarer nej. Dermed er dét det partis vælgere, der er mest splittede, om end også vælgere fra partier som Konservative og Venstre nærmest også er delte på midten.

Tabel 14: Ændret aldersgrænse (fordelt på partier)

